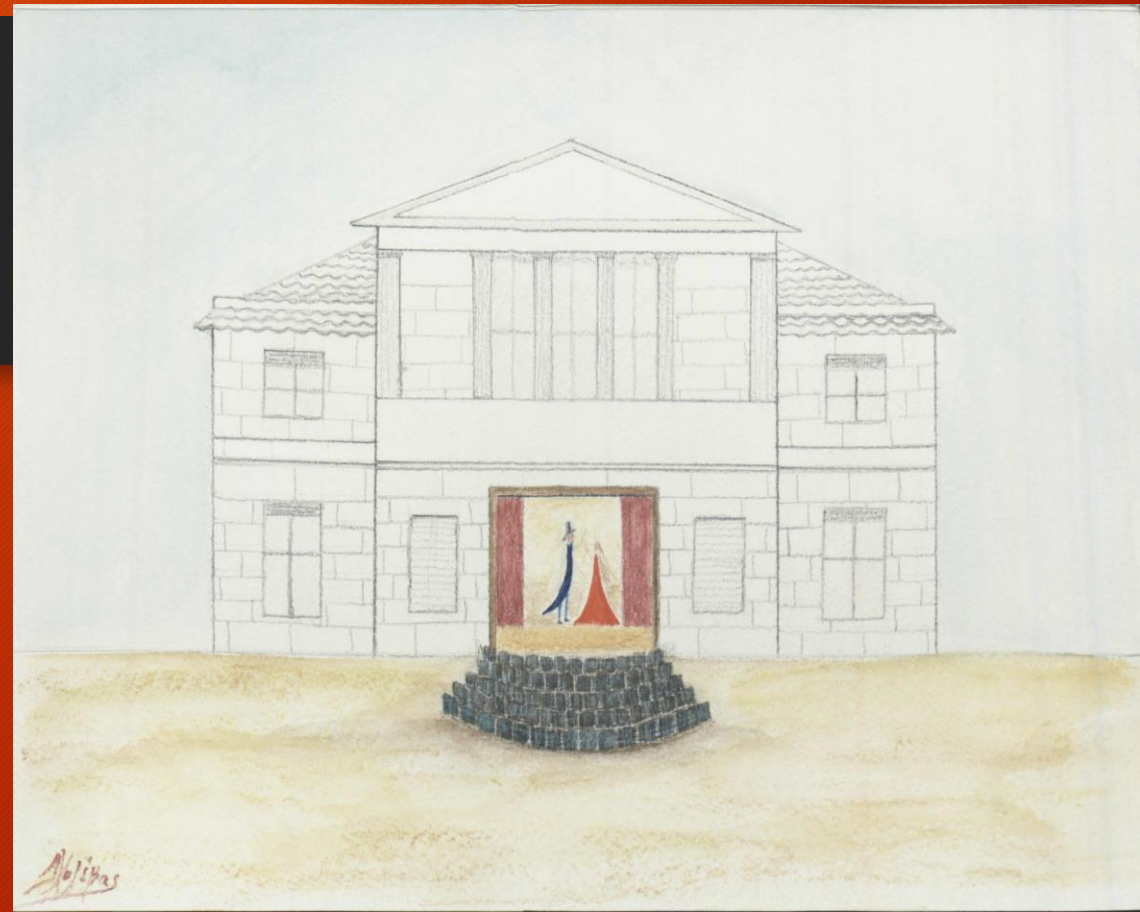

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (ΤΕΙ) ΑΘΗΝΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΕ
ΜΟΥΣΕΙΑΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ: Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Φανή Γιαννακοπούλου - 14115

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Δάφνη Κυριάκη - Μάνεση

Μουσείο

- Τέμενος των μουσών (Μουσειον < Μοῦσα + -εῖον, μουσεῖα: εορτή των Μουσών)
- Μουσείο της Αλεξάνδρειας- Βιβλιοθήκη Αλεξάνδρειας: χώρος έρευνας, μελέτης – το μεγαλύτερο, πνευματικό κέντρο ελληνοιστικής περιόδου
- 15^{ος} αιώνας - συλλογή του Λορέντζου των Μεδίκων στην Ιταλία

Μουσείο (2)

- 17^{ος} αιώνας -cabinets des curiosités
- τέλη 17^{ου}- αρχές 18^{ου} αι. - κτήρια που στέγαζαν συλλογές αντικειμένων (πρώτο-> συλλογή φυσικής ιστορίας, αρχαιολογίας και τέχνης , Ashmolean Museum)
- 19^{ος} αιώνας- χώρος για τη φύλαξη αρχαιοτήτων με στόχο τη ψυχαγωγία και διδασχή κοινού

Μουσείο (3)

ICOM (2007) «Το Μουσείο είναι ένας μη κερδοσκοπικός μόνιμος θεσμός/οργανισμός (institution) στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της, ανοιχτός στο κοινό, ο οποίος αποκτά, συντηρεί, ερευνά, προβάλλει και εκθέτει την υλική και άυλη κληρονομιά της ανθρωπότητας και του περιβάλλοντός της, με στόχο την εκπαίδευση, μελέτη και ψυχαγωγία»

Θέατρο

- Το θέατρο είναι η τέχνη που αναφέρεται στην απόδοση ιστοριών μπροστά σε κοινό (παραστατική τέχνη), με τη χρήση κυρίως του λόγου, αλλά και της μουσικής και του χορού με σκοπό την τέρψη και την επιμόρφωση, δηλαδή την ψυχαγωγία με την αρχαιοελληνική έννοια

Η διήγηση της ιστορίας μέσω των αντικειμένων είναι ο λόγος ύπαρξης των μουσείων» (Neil McGregor, "A History of the World in 100 Objects")

Σχέση μουσείου και θεάτρου:

- α) παραστάσεις που γίνονται σε χώρο του μουσείου χωρίς να σχετίζονται άμεσα με τις συλλογές του (Το μουσείο ως χώρος φιλοξενίας θεατρικών παραστάσεων)
- β) παραστάσεις που αξιοποίησαν το μουσείο ως κατάλληλο (από διάφορες απόψεις) σκηνικό (Το μουσείο ως κατάλληλο θεατρικό σκηνικό)
- γ) παραστάσεις που οι δημιουργοί τους εμπνεύστηκαν από το μουσείο και τις συλλογές του και (Το μουσείο ως πηγή θεατρικής έμπνευσης)
- δ) παραστάσεις που δημιουργήθηκαν ακριβώς για να παρουσιαστούν στο μουσείο και να λειτουργήσουν ερμηνευτικά ως προς τα εκθέματα και τις συλλογές (μουσειακό θέατρο).

Έρευνα πεδίου

Για τον εντοπισμό και την κατάταξη των παραστάσεων αξιοποιήθηκαν:

- ιστοσελίδες μουσείων
- δημοσιεύματα πολιτιστικών ιστοσελίδων
- συνεντεύξεις των υπευθύνων των παραστάσεων (δημοσιευμένων στον ηλεκτρονικό τύπο)

Μουσειακό Θέατρο

- International Museum Theatre Alliance (IMTAL):
- "Ένα συγκεκριμένο είδος ερμηνείας που χρησιμοποιεί φανταστική δραστηριότητα για την επικοινωνία ιδεών, γεγονότων και εννοιών. Ένας ερμηνευτής μουσειακού θεάτρου αναλαμβάνει το ρόλο ενός χαρακτήρα προκειμένου να ψυχαγωγήσει και να θέσει τους επισκέπτες σε μια διαδικασία μάθησης. Οι ερμηνευτές, αναλαμβάνουν το ρόλο ενός συγκεκριμένου χαρακτήρα σε μια συγκεκριμένη περίπτωση για να βοηθήσουν τους επισκέπτες να σταθμίσουν και να κατανοήσουν την ιστορία με άμεσο τρόπο και, μέσω αυτής, κάποια πτυχή του μουσειακού περιβάλλοντος".

Μουσειακό Θέατρο

Heterotopia- εταιρεία μουσειακού θεάτρου

- εργαλείο μουσειακής ερμηνείας- διευρύνει τις αφηγηματικές δυνατότητες του χώρου, ευθυγραμμίζεται με τους στόχους , τη φιλοσοφία του μουσειακού ιδρύματος ή τόπου πολιτιστικής αναφοράς.
- Στηρίζεται σε εκτενή ιστορική έρευνα.
- Παρουσιάζει συγκεκριμένους χαρακτήρες που δρουν σε συγκεκριμένες συνθήκες.
- Συμπληρώνει τη μουσειακή ερμηνεία.
- Απευθύνεται σε όλες τις ομάδες κοινού.
- Εξυπηρετεί την εκπαιδευτική, ερμηνευτική και επικοινωνιακή πολιτική του μουσείου και εναρμονίζεται με τον εκάστοτε ιδεολογικό, κοινωνικό και πολιτικό του ρόλο.

Σύντομη ιστορική αναδρομή

- 1897. Υπαίθριο εθνολογικό μουσείο Skansen της Σουηδίας
- Αμερική ,1920. Υπαίθρια μουσεία ζωντανής Ιστορίας
- 1950 ως σήμερα - Η μουσειακή παράσταση εισάγει στοιχεία κοινωνικής ιστορίας
- Σταδιακή μετατόπιση του ενδιαφέροντος: Από τις μάχες και τη χρονολογική ακολουθία μεγάλων γεγονότων στη ζωή των ανθρώπων και στα αποτελέσματα που αυτά επέφεραν

Σύγχρονες θεατρικές τεχνικές μορφές μουσειακού θεάτρου

- Ζωντανή ερμηνεία
- Θεατρικός αυτοσχεδιασμός (Performance)
- Δημιουργικό Δράμα/ Δημιουργικό Θέατρο
- Μονόλογος
- Παραστάσεις συγκεκριμένου τόπου (Site-Specific)

Σύγχρονες θεατρικές τεχνικές μορφές μουσειακού θεάτρου (2)

Μορφές μουσειακού θεάτρου- ΙΜΤΑΛ

- Ερμηνεία πρώτου προσώπου (first-person interpretation)
- Ερμηνεία τρίτου προσώπου (third-person interpretation)
- Ζωντανή ιστορία (living history)
- Αναπαράσταση (re-enactment)
- Παιχνίδι ρόλων (role-play)
- Αφήγηση (storytelling)

Το μουσειακό θέατρο στην Ελλάδα. Μια απόπειρα χαρτογράφησης

- Κριτήρια που τέθηκαν:
- Οργανική συνάφεια της θεατρικής δράσης με τα μουσειακά αντικείμενα (ή τον ιστορικό χώρο)
- Διενέργεια της δράσης στο χώρο του μουσείου (ή στον ιστορικό χώρο)
- Ύπαρξη βασικών θεατρικών χαρακτηριστικών (ηθοποιών, επαγγελματιών ή ερασιτεχνών, ή ερμηνευτών, σκηνοθεσίας)

Το μουσειακό θέατρο στην Ελλάδα. Μια απόπειρα χαρτογράφησης (2)

- Εκπαιδευτικές – παιδαγωγικές δράσεις στο μουσείο με θεατρικά στοιχεία (συγκεντρώνουν τα δυο πρώτα κριτήρια)

Αφηγήσεις παραμυθιών

Παιχνίδια ρόλων

- Το μουσειακό θέατρο ως μέσο προβολής και ερμηνείας των εκθεμάτων (συγκεντρώνουν και τα τρία κριτήρια)

14 θεατρικές δράσεις: παραστάσεις συγκεκριμένου τόπου, περιπατητικές παραστάσεις, παραστάσεις σε ιστορικούς & βιομηχανικούς χώρους

Το μουσειακό θέατρο ως μέσο προβολής και ερμηνείας των εκθεμάτων

- Παραδείγματα:
- 2008-2009 Μουσείο «Βασίλειος Παπαντωνίου»
Ιστορίες του Μουσείου. Η θεία Βρισηίδα και άλλα διηγήματα
- 2012- 2014 Ιστορικό κέντρο της Θεσσαλονίκης. *Φωνές της πόλης*
- 2015. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο: *1884. Revolution Revisited: Η Έκθεσις των Μνημείων του Ιερού Αγώνος*
- 2015-16. Μουσείο Πόλης του Βόλου. *ΑΣΤΥλογία*
- 2017 Βιομηχανικό Μουσείο Φωταερίου Το θέατρο στο ΒΜΦ, *Γκάζι 1984...*
- 2017. Μουσείο Μπενάκη. *Από τη σιωπή της προθήκης στο θεατρικό λόγο*

•

Μελέτη περίπτωσης: Μουσείο Μπενάκη και Εθνικό θέατρο

Τέσσερις παραστάσεις της θεατρικής δράσης «Από τη σιωπή της προθήκης στο θεατρικό λόγο»

Πληροφορίες αντλήθηκαν από:

- ιστοσελίδες του Μουσείου Μπενάκη και Εθνικού Θεάτρου
- ιστοσελίδα σκηνοθέτη Στρατή Πανούριου
- σχετικά ηλεκτρονικά δημοσιεύματα
- συνέντευξη με ερωτήσεις ανοιχτού τύπου της κυρίας Ξένιας Πολίτου, Επιμελήτριας της Συλλογής Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης.

Μελέτη περίπτωσης (2)

- Θεατρική παράσταση "Νεοπολέμου Μύησις"
- Θεατρική παράσταση "Σκόρδα κεφάλια δώδεκα, κρομμύδια δεκαπέντε"
- Θεατρική παράσταση "Ερωφίλης κέντημα"
- Θεατρική παράσταση "Το είπε ο Γέρος"

Μελέτη περίπτωσης (3)

Συμπερασματικά :

- Πρότυπη και πρωτοποριακή εφαρμογή του μουσειακού θεάτρου στην Ελλάδα
- Υποδειγματική συνεργασία Μουσείου Μπενάκη και Εθνικού Θεάτρου
- Στόχος η ενεργοποίηση των συναισθημάτων του κοινού ώστε να προσφέρει μια βιωματική προσέγγιση των εκθεμάτων
- Χρησιμοποιήθηκαν έτοιμα κείμενα
- Παραστάσεις με καλλιτεχνική ποιότητα και επιστημονική επάρκεια
- Η προβολή του μουσείου δεν ήταν εντυπωσιακή. Δυναμική αρχή με μέλλον
- Ανάγκη εφαρμογής κάποιου τρόπου αποτίμησης της εμπειρίας κοινού->βελτίωση δράσεων

Ποιοτική έρευνα

- Στόχος: διερεύνηση φύσης του μουσειακού θεάτρου και χαρακτηριστικών του
- Μέθοδος: δομημένη συνέντευξη- πέντε κύριες ερωτήσεις και διευκρινιστικές
- Έκτη ερώτηση (ποσοτικού χαρακτήρα με ποιοτικά χαρακτηριστικά) κλειστού τύπου- κλίμακα βαθμολόγησης Likert
- Απαντήσεις: τέσσερις κυρίες με θεωρητική κατάρτιση και πρακτική εμπειρία σε μουσειακά θέματα. 1^η και 3^η ->ειδίκευση σε μουσειοπαιδαγωγικά θέματα 2^η και 4^η-> θέματα παραστάσεων μουσειακού θεάτρου

Ποιοτική έρευνα (2)

Συμπέρασματα:

- Θέατρο και μουσείο «επικοινωνούν μια αφήγηση, αφηγούνται μια ιστορία»
- Το θέατρο αποτελεί μέσο προβολής του μουσείου και εργαλείο ερμηνείας μουσειακών εκθέσεων. Το αποτέλεσμα εξαρτάται από την ποιότητα και την επιστημονική πλαισίωση
- Το κείμενο δεν είναι αναγκαίο να έχει θεατρική μορφή. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν όλων των ειδών οι διαθέσιμες πηγές

Ποιοτική έρευνα (3)

- Οι θεατρικές παραστάσεις θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως στοιχείο της λειτουργίας του μουσείου
- Το θέατρο ανήκει στις εκπαιδευτικές δράσεις του μουσείου αλλά και αυτόνομη τέχνη που αξιοποιεί ιδιαίτερες πρακτικές.
- Οι παραστάσεις μουσεικού θεάτρου μπορούν να έχουν περιοδικότητα και σταθερότητα, ανάλογα με τους στόχους και την πολιτική του μουσείου.
- Οι προσδοκίες από μια παράσταση μουσειακού θεάτρου είναι υψηλές σε όλους τους τομείς

Συμπεράσματα

- Θέατρο- μουσείο διηγούνται ιστορίες καθένα με τα δικά του μέσα
- Αξιοποιούν κάποιες κοινές πρακτικές (σκηνογραφική ή και σκηνοθετική προσέγγιση).
- Το μουσειακό θέατρο -εφαρμογή θεατρικών τεχνικών στην παρουσίαση και ερμηνεία των μουσειακών εκθεμάτων, αποτελεί παλαιά και συνηθισμένη δράση σε μουσεία του εξωτερικού
- Στην Ελλάδα οι παραστάσεις μουσειακού θεάτρου παρουσιάζονται τα τελευταία χρόνια, εν μέρει και ως αντίδοτο στην πτώση της επισκεψιμότητας
- Συνήθως παρουσιάζονται απλές μορφές μουσειακού θεάτρου (αφηγήσεις, παιχνίδια ρόλων) – από τα τέλη της δεκαετίας του 2010

Συμπεράσματα (2)

- Ο εκπαιδευτικός ψυχαγωγικός ρόλος είναι κυρίαρχος αλλά σταδιακά εμφανίζονται παραστάσεις με πιο επιστημονικό – ερμηνευτικό χαρακτήρα
- Επιτυχία μιας παράστασης μουσειακού θεάτρου έγκειται στο κυρίως στο γνωστικό - ερμηνευτικό αποτέλεσμα αλλά και στο καλλιτεχνικό. Η δυσκολία του εγχειρήματος προκαλεί το φόβο πολλών μουσείων να αποτολμήσουν τέτοιου είδους δράσεις
- Το μουσειακό θέατρο φορέας ερμηνείας της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ζωντανεύει μουσειακή αφήγηση - συμπληρώνει τη μουσειακή ερμηνεία, εξυπηρετώντας την εκπαιδευτική, ερμηνευτική, επικοινωνιακή πολιτική του μουσείου

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

